

Вплив приватизації на економіку регіонів України

Статтю присвячено дослідженню впливу приватизації на регіональну економіку, розробці методичних засад корегування державної економічної політики у сфері приватизації на рівні регіонів.
приватизація, регіони, гармонійний розвиток, дезінтегрованість, міжрегіональні диспропорції, асиметричність

Приватизація суттєво вплинула на розвиток регіонів, які отримали значний імпульс в наслідок дії факторів, що залежали від умов регіонального рівня. Саме приватизація сприяла підвищенню ефективності виробничих фондів і трудових ресурсів з одного боку і з іншого супроводжувалася багатьма негативними процесами з точки зору задоволення суспільних проблем та економічної ефективності.

Вагомий внесок у розвиток теорії та практики приватизації, зробили українські вчені й практики, зокрема О.І. Амоша, А.С. Гальчинский, В.М. Геєць, Б.М. Данилишин, М.І. Долішній, Т.М. Качала, О.Й. Пасхавер, Я.Б. Усенко, В.К.Черняк, М.В.Чечетов, А.А.Чухно, Ю.В.Яковлев та ін.

Проте регіональні аспекти цієї проблеми вивчені недостатньо. Потребує також корегування державна економічна політика у сфері приватизації на рівні регіонів. В цілому вирішення цих проблем дозволить забезпечити гармонійний соціально - економічний розвиток регіону, що відповідатиме цілям нашої країни.

Приватизація, яка почалася в Україні у 1992 році в основному виконала своє головне економічне завдання щодо забезпечення формування недержавного сектору економіки. Станом на початок 2006 р. форму власності змінили 102154 підприємства, з них державної форми власності 25763 підприємства і комунальної власності 76391 підприємство. У Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України об'єкти приватної власності склали 78,3 %, об'єкти державної та державної корпоративної власності - 4,1 %, об'єкти комунальної та комунальної корпоративної власності - 7,4, об'єднання громадян, щодо яких форма власності не зазначається - 10,1 %. Станом на 01.10.2005 первісна вартість основних засобів та нематеріальних активів підприємств, які змінили форму власності, складала 307943,0 млн. грн., що становило 35,1 % від вартості основних засобів та нематеріальних активів усіх підприємств і організацій України. Різними були обсяги приватизації по регіонам України. За часткою регіону в загальній кількості об'єктів, які змінили форму власності, на початок 2006 року можна виділити десять груп регіонів:

- перша підгрупа: до 2% підприємств, приватизованих в регіоні від загальної кількості підприємств приватизованих в Україні – три регіони;
- друга підгрупа: більше 2% до 3% підприємств, приватизованих в регіоні від загальної кількості підприємств приватизованих в Україні – чотирнадцять регіонів;
- третя підгрупа: більше 3% до 4% підприємств, приватизованих в регіоні від загальної кількості підприємств приватизованих в Україні – один регіон;
- четверта підгрупа: більше 4% до 5% підприємств, приватизованих в регіоні від загальної кількості підприємств приватизованих в Україні – три регіони;

- п'ята підгрупа: більше 5% до 6% підприємств, приватизованих в регіоні від загальної кількості підприємств приватизованих в Україні – два регіони;
- шоста підгрупа: більше 6% до 7% підприємств, приватизованих в регіоні від загальної кількості підприємств приватизованих в Україні – один регіон;
- сьома підгрупа: більше 8% до 9% підприємств, приватизованих в регіоні від загальної кількості підприємств приватизованих в Україні – один регіон,
- дев'ята підгрупа: більше 9% до 10% підприємств, приватизованих в регіоні від загальної кількості підприємств приватизованих в Україні – один регіон
- десята підгрупа: більше 10% до 11% підприємств, приватизованих в регіоні від загальної кількості підприємств приватизованих в Україні – один регіон

Класифікація регіонів за часткою регіону в загальній кількості об'єктів, які змінили форму власності, на початок 2006 року наведена в табл. 1.

Таблиця 1 - Кількість об'єктів, які змінили форму власності, за регіонами на початок 2006 року

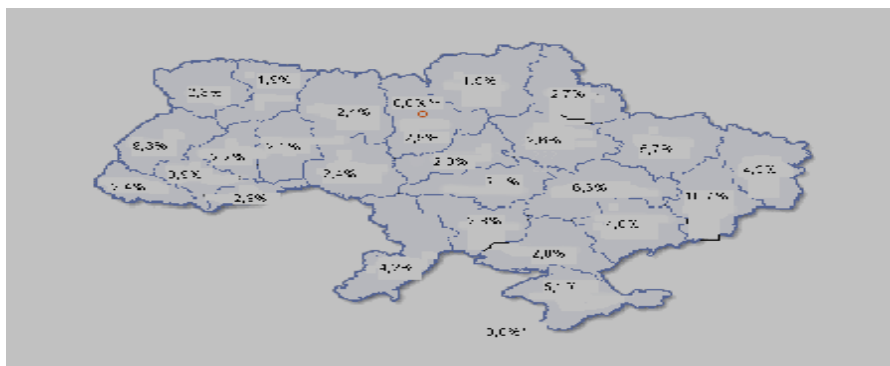
Група регіонів за рейтингом	Регіони України (області, міста)	Усього		У тому числі	
		Кількість	Частка регіону %	Державну	Комунальну
	Україна	102154	100	25763	76391
X	Донецька	10928	10,7	3980	6948
IX	Львівська	9547	9,3	1238	8309
VIII	Київ	8995	8,8	949	8046
VI	Дніпропетровська	6778	6,6	1685	5093
V	Харківська	5818	5,7	1411	4407
	Республіка Крим	5167	5,1	347	4820
IV	Луганська	4403	4,3	1551	2852
	Одеська	4287	4,2	1275	3012
	Запорізька	4112	4,0	1184	2928
III	Івано-Франківська	3641	3,6	450	3191
II	Київська	2915	2,9	1028	1887
	Миколаївська	2834	2,8	932	1902
	Сумська	2725	2,7	793	1932
	Тернопільська	2716	2,7	675	2041
	Полтавська	2664	2,6	811	1853
	Закарпатська	2493	2,4	380	2113
	Вінницька	2477	2,4	1035	1442
	Житомирська	2448	2,4	1128	1320
	Чернівецька	2383	2,3	433	1950
	Волинська	2351	2,3	634	1717
	Хмельницька	2193	2,1	541	1652
	Кіровоградська	2112	2,1	625	1487
	Черкаська	2065	2,0	720	1345
	Херсонська	2058	2,0	501	1557
I	Рівненська	1964	1,9	738	1226
	Чернігівська	1494	1,5	575	919
	Севастополь	548	0,6	144	442

Найбільша кількість підприємств приватизована в Донецькій області – 10928 підприємств, Львівській області - 9547 підприємств і м. Києві – 8995 підприємств, найменша в м. Севастополі, Чернігівській і Рівненській областях, відповідно -548, 1494, та 1964 підприємств.

На перші дві групи до якої входить 17 регіонів України приходиться 37,7% приватизованих підприємств, група середняків - третя, четверта і п'ята групи б регіонів – 26,8 % усіх приватизованих підприємств група регіонів - лідерів - на долю чотирьох

регіонів, які входять в шосту, восьму, дев'яту і десятю групи приходить ся 35,5 % усіх приватизованих підприємств. Наведена класифікація в цілому свідчить про наявність диспропорцій в економічному розвитку регіонів,(табл. 1).

Загальну картину приватизації в Україні можна дослідити за допомогою схеми рис. 1.

*м. Севастополь, **м. Київ

Рисунок 1 - Характеристика приватизації в Україні (з 1992 року по 2005 рік включно), частка регіонів в загальній кількості приватизованих об'єктів

Данні, наведений в табл. 1, і на рис. 1. свідчить про нерівномірність процесу приватизації в Україні. Найбільша кількість об'єктів приватизована у Донецькому регіоні – 10929 одиниць, що складає 10,7 % від загальної кількості об'єктів, найменша кількість у м. Севастополі, відповідно 586 об'єктів, що складає 0,6 % від загальної їх кількості.

При цьому слід відмітити, що підприємницька діяльність в регіонах, про що в значній мірі можна судити по кількості об'єктів, зареєстрованих в регіонах у Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій, розвивалася відповідно до тенденцій розвитку приватизації, табл. 2.

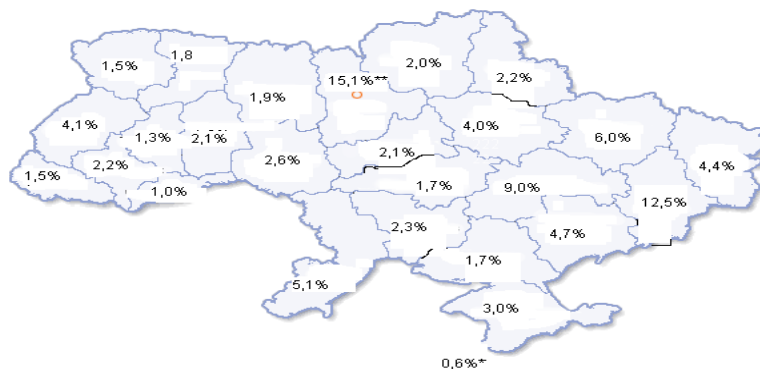
Таблиця 2 - Характеристика деяких аспектів приватизаційних процесів

Показник		Групи регіонів		
		I-II	III-V	VI,VIII,IX,X
Кількість регіонів, в групі	регіонів	17	6	4
Частка приватизованих підприємств,	%	37,7	26,8	35,5
Частка підприємств зареєстрованих в Єдиному державному реєстрі,	%	38,1	26,3	35,6
Валова додана вартість за регіонами	млн. грн.	90860	117239	137014
	%	26,33	33,97	39,70
Кількість постійного населення	осіб	18901068	17169972	10756979
	%	40,13	36,45	22,84
Валова додана вартість у розрахунку на одну особу за регіонами	грн./особу	48071,4	68281,4	127372

Данні, наведені в таблиці 2, свідчать про величезний вплив, який має приватизація на розвиток підприємницької діяльності в регіонах. Крім того, слід визначити, ще одну важливу тенденцію розвитку підприємницької діяльності в регіонах: випереджаючі темпи зростання ділової активності в столиці. З 1997 по 2005 рік кількість об'єктів, зареєстрованих в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України збільшилось в 1,74 рази, в м. Києві в 2,47 рази.

До 2004 року узагальнюючим показником, який характеризує рівень розвитку економіки регіонів була валова додана вартість (ВДВ), починаючи з розрахунків за 2004 рік, - валовий регіональний продукт (ВРП) (табл. 3).

Приватизація стала поштовхом розвитку економіки України в цілому. Починаючи з 1996 року по 2004 рік, ВДВ і відповідно ВРП в Україні зріс в 4,98 рази. У всіх регіонах країни зростали ВДВ і відповідно ВРП, проте темпи зростання були різними: найбільші в м. Києві – в 12,02 рази, найменші в Черкаській області в 3,26 рази. Загальну картину виробництва ВДВ і відповідно ВРП по регіонах України проаналізуємо за допомогою рис. 2.

*м. Севастополь, **м. Київ

Рисунок 2 - Характеристика приватизації в Україні (з 1992 року по 2005 рік включно), частка регіонів в загальній валовій вартості України

По рівню економічного розвитку намітилась ще значніша асиметрія ніж та, яку виявили по показнику “частка регіонів в загальній кількості приватизованих об’єктів”.

Дуже важливим показником, який характеризує рівень економічного розвитку регіону є валова додана вартість в розрахунку на одну особу, табл. 4.

Різними були рівень і темпи зростання ВДВ і відповідно ВРП у розрахунку на одну особу за регіонами. Так в цілому по Україні цей показник зріс в 5,44 рази, найбільше в м. Києві – в 11,94 рази, найменше в Черкаській області в 3,58 рази. Треба відмітити що тенденції зростання ВДВ і відповідно ВРП в Україні були однаковими.

У 1996 році співвідношення між максимальним (1937 грн./особу м. Київ) та мінімальним (723 грн./особу Закарпатська область) значеннями ВДВ на одну особу складало 2,68 рази, а у 2004 році між максимальним (23130 грн./особу м. Київ) та мінімальним (3516 грн./особу Тернопільська область) значеннями ВДВ на одну особу складало – 6,58 разів. Загалом, з 27 регіонів лише в чотирьох (Житомирська, Запорізька, м. Київ, м. Севастополь) темпи зростання ВДВ на одну особу перевищували середньо українські, для п’яти (м. Київ, Донецька, Дніпропетровська, Запорізька, Полтавська області) обсяги ВДВ на одну особу вищі за середні по Україні, й саме на ці регіони припадає 43,23 % ВДВ України. Якщо в 1996 році ВДВ у розрахунку на одну особу перевищувало середній показник в 10 регіонах України, то в 2004 році – тільки в п’яти регіонах.

Таблиця 3 - Валова додана вартість за регіонами, у фактичних цінах, млн. грн.

Група	Підгрупи	Регіони	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	1996-2004	%
А		Україна*	69287	77650	82834	103847	137993	183296	204342	244497	345113	1448859	100
		Севастополь	341	387	375	452	654	1198	1396	1724	2213	8740	0,60
		Чернівецька	841	918	917	1067	1313	1864	2135	2539	3277	14871	1,03
		Тернопільська	1091	1147	1243	1473	1853	2347	2631	3098	3948	18831	1,30
		Волинська	1012	1096	1190	1504	2195	2872	3112	3512	4994	21487	1,48
		Закарпатська	932	1025	1138	1563	2151	2781	3211	4016	5297	22114	1,53
		Херсонська	1321	1612	1578	1856	2348	2999	3265	3799	5200	23978	1,65
		Кіровоградська	1302	1353	1417	1675	2159	3174	3399	4023	5594	24096	1,66
		Рівненська	1397	1501	1594	1988	2513	3186	3467	4053	5599	25298	1,75
		Житомирська	1768	1827	1892	2255	2835	3173	3549	4201	5947	27447	1,89
		Чернігівська	1739	1837	1933	2388	3073	3465	3836	4576	6181	29028	2,00
		Хмельницька	1854	2010	2028	2383	2949	3611	3944	4698	6344	29821	2,06
		Черкаська	2033	2205	2245	2546	3179	3590	3852	4565	6623	30838	2,13
		Б		Івано-Франківська	1483	1600	1778	2309	3117	3901	4518	5544	7311
Сумська	1897			2099	2180	2526	3495	4121	4384	4822	6275	31799	2,19
Миколаївська	1737			1891	1953	2412	3314	4353	4702	5337	7934	33633	2,32
Вінницька	2140			2298	2439	2828	3802	5008	5319	6167	8123	38124	2,63
16 регіонів	22888			24806	25900	31225	40950	51643	56720	66674	90860	411666	28,41
Республіка Крим	2161			2437	2586	3350	4085	5492	6033	7309	9901	43354	2,99
Київська	3015			3278	3527	4233	5926	6439	6868	8129	11883	53298	3,68
Полтавська	2974			3322	3655	4543	5712	6638	7811	8853	13983	57491	3,97
Львівська	3016			3132	3362	4248	5850	7305	8578	10547	13992	60030	4,14
Луганська	3464			3784	3866	5010	6403	7451	8570	9954	14672	63174	4,36
Запорізька	3767			4247	4687	5952	7568	7968	8629	10177	15255	68250	4,71
Одеська	3533			3997	4190	5381	7072	9525	10788	12792	17029	74307	5,13
Харківська	4331			4893	5309	6505	8271	10465	11801	14515	20524	86614	5,98
8 регіонів	26261,00			29090,00	31182,00	39222,00	50887,00	61283,00	69078,00	82276,00	117239,00	506518,00	34,96
В		Дніпропетровська	6536	7049	7656	9575	13163	16340	18059	21311	30040	129729	8,95
		Донецька	8499	9165	9828	12711	17278	22863	25285	30316	45617	181562	12,53
		Київ	5103	7541	8268	11114	15715	31167	35200	43920	61357	219385	15,14
		3 регіони	20138	23755	25752	33400	46156	70370	78544	95547	137014	530676	36,627

Таблиця 4 - Валова додана вартість у розрахунку на одну особу за регіонами (у фактичних цінах; грн.)

	Регіони	Роки					
		1996	2000	2001	2002	2003	2004
1	Республіка Крим	986	1937	2691	2979	3633	4951
	%	100	196,5	272,92	302,13	368,46	502,1
2	Вінницька	1145	2104	2812	3019	3534	4700
	%	100	183,8	245,59	263,67	308,65	410,5
3	Волинська	942	2077	2702	2943	3339	4771
	%	100	220,5	286,84	312,42	354,46	506,5
4	Дніпропетровська	1706	3562	4558	5090	6058	8609
	%	100	208,8	267,17	298,36	355,1	504,6
5	Донецька	1646	3509	4692	5263	6385	9713
	%	100	213,2	285,05	319,74	387,91	590,1
6	Житомирська	1199	1987	2269	2570	3074	4397
	%	100	165,7	189,24	214,35	256,38	366,7
7	Закарпатська	723	1677	2208	2557	3207	4238
	%	100	232	305,39	353,67	443,57	586,2
8	Запорізька	1821	3795	4114	4498	5353	8093
	%	100	208,4	225,92	247,01	293,96	444,4
9	Івано-Франківська	1012	2142	2756	3213	3958	5238
	%	100	211,7	272,33	317,49	391,11	517,6
10	Київська	1597	3255	3506	3780	4513	6652
	%	100	203,8	219,54	236,69	282,59	416,5
11	Кіровоградська	1069	1860	2790	3025	3632	5122
	%	100	174	260,99	282,97	339,76	479,1
12	Луганська	1253	2439	2900	3394	3997	5973
	%	100	194,7	231,44	270,87	318,99	476,7
13	Львівська	1095	2159	2768	3277	4049	5396
	%	100	197,2	252,79	299,27	369,77	492,8
14	Миколаївська	1299	2563	3422	3739	4284	6424
	%	100	197,3	263,43	287,84	329,79	494,5
15	Одеська	1371	2828	3843	4391	5245	7028
	%	100	206,3	280,31	320,28	382,57	512,6
16	Полтавська	1718	3423	4043	4825	5533	8841
	%	100	199,2	235,33	280,85	322,06	514,6
17	Рівненська	1171	2118	2709	2963	3475	4817
	%	100	180,9	231,34	253,03	296,75	411,4
18	Сумська	1364	2631	3149	3401	3795	5009
	%	100	192,9	230,87	249,34	278,23	367,2
19	Тернопільська	930	1605	2048	2313	2741	3516
	%	100	172,6	220,22	248,71	294,73	378,1
20	Харківська	1410	2799	3580	4070	5045	7182
	%	100	198,5	253,9	288,65	357,8	509,4
21	Херсонська	1048	1925	2537	2797	3287	4546
	%	100	183,7	242,08	266,89	313,65	433,8
22	Хмельницька	1233	2028	2511	2773	3337	4549
	%	100	164,5	203,65	224,9	270,64	368,9
23	Черкаська	1357	2203	2545	2764	3309	4853
	%	100	162,3	187,55	203,68	243,85	357,6
24	Чернівецька	893	1411	2015	2321	2771	3589

Продовження таблиці 4

	%	100	158	225,64	259,91	310,3	401,9
25	Чернігівська	1296	2407	2780	3108	3764	5163
	%	100	185,7	214,51	239,81	290,43	398,4
26	Київ	1937	5965	11944	13456	16697	23130
	%	100	308	616,62	694,68	862	1194
27	Севастополь	843	1682	3154	3684	4557	5847
	%	100	199,5	374,14	437,01	540,57	693,6
28	Україна	1356	2788	3766	4239	5114	7373
	%	100	205,6	277,73	312,61	377,14	543,7

Регіони в яких в 2004 році ВДВ у розрахунку на одну особу перевищувало середній показник, відмічені на мапі, рис. 3.

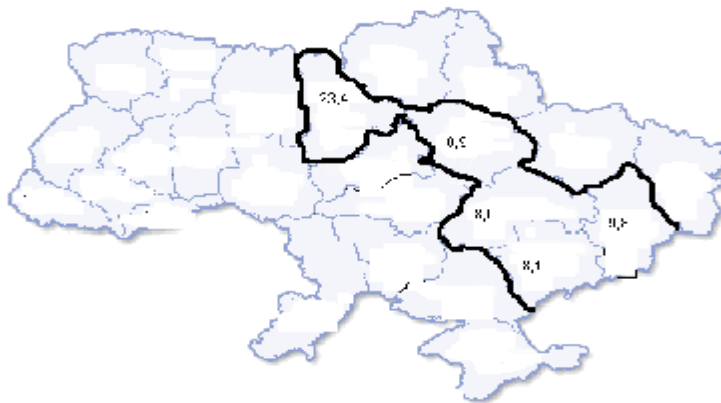

Рисунок 3 - Регіони в яких в 2004 році ВДВ у розрахунку на одну особу перевищувало середній показник (відмічені на мапі)

В економічному полі України виник коридор регіонів - лідерів, (Донецька, Запорізька, Дніпропетровська, Полтавська області, і м. Київ), у яких ВДВ у розрахунку на одну особу перевищувала середній показник (відмічені на рис. 3). Ці дані переконливо свідчать про поглиблення економічної дезінтегрованності, міжрегіональних диспропорцій, та асиметричного розвитку регіонів.

Зрозуміло, що рівень і структура ВДВ і відповідно ВРП залежить від галузевих особливостей регіону, можливостей пристосування регіонів з різною структурою економіки до ринкових умов. В цілому по народному господарству України структура виробленого валового внутрішнього продукту за видами економічної діяльності, представлена в табл. 5.

Найбільша частка валового внутрішнього продукту України в 2001- 2004 роках, за виключенням податків, вироблена в:

- обробній промисловості - 18,9%;
- інших видах економічної діяльності - 15,2%;
- транспорту і зв'язку - 12,4%;
- сільському господарстві, мисливстві та лісовому господарстві - 12%.

Таблиця 5 - Частка окремих видів економічної діяльності у валовому внутрішньому продукті України, %

Види економічної діяльності	Роки				
	2001 - 2004	2001	2002	2003	2004
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	12	14,4	13	10,9	10,8
Добувна промисловість	4,1	4,2	4,4	4,1	3,9
Обробна промисловість	18,9	17,4	17,9	18,6	20,7
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	4,6	5,5	5,1	4,6	3,7
Будівництво	3,8	3,6	3,4	3,8	4,3
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля	9,6	11,0	10,9	11,8	12,6
Транспорт і зв'язок	12,4	12,0	12,2	13,1	12,2
Освіта	4,7	4,4	4,8	5,2	4,5
Охорона здоров'я та соціальна допомога	3,2	2,9	3,3	3,4	3,1
Інші види економічної діяльності	15,2	14,4	15,6	16,0	14,9
Оплата послуг фінансових посередників	89,2	88,4	89,1	89,9	89,2
Податки за виключенням субсидій на продукти	10,8	11,6	10,9	10,1	10,8
Валовий внутрішній продукт	100	100	100	100	100

На ці види економічної діяльності припадає абсолютно більша частка валового внутрішнього продукту України в 2003 році, яка з урахуванням податків становила 86,5%. Причому частка обробної промисловості має сталу тенденцію до зростання за рахунок часток сільського господарства, добувної промисловості, виробництва та розподілення електроенергії, газу та води.

Для з'ясування причин поглиблення диспропорцій в розвитку регіонів проаналізуємо структуру прибутку від звичайної діяльності до оподаткування, який є базою для нарахування і джерелом сплати для більшості податків (табл. 6).

Таблиця 6 - Структура прибутку від звичайної діяльності до оподаткування за видами економічної діяльності, %

Види економічної діяльності	Роки						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2000-2005
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	12,6	4,7	0	3,9	6,2	5,8	5,6
Промисловість	63,7	45,0	19,3	36,2	42,6	44,1	42,4
Будівництво	0,3	3,8	0,0	0,1	1,7	1,4	1,4
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	8,6	12,4	29,3	2,9	15,6	14,8	14,1
Готелі та ресторани	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Транспорт і зв'язок	5,1	21,8	28,7	29,4	15,0	15,0	17,7
Фінансова діяльність	8,7	12,3	15,9	21,5	15,9	14,6	15,1
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	0,7	0,0	6,3	6,0	2,5	4,1	3,4
Колективні, громадські та особисті послуги	0,3	0,0	0,5	0,0	0,6	0,1	0,3
Україна	100	100	100	100	100	100	100

Найбільш прибуткові і зрозуміло найбільш ефективні з точки зору формування ВВП в 2000-2005 роках були наступні види економічної діяльності:

- промисловість - 42,4% усього прибутку в Україні;
- транспорт і зв'язок - 17,7% усього прибутку в Україні;
- фінансова діяльність - 15,1% усього прибутку в Україні;
- оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту - 14,1% усього прибутку в Україні;

Разом на ці галузі приходить 89,3% усього прибутку.

Підтвердженням нашої думки про вплив галузевої структури на рівень економічного розвитку регіонів ми знаходимо аналізуючи регіональну структуру ВДВ в розрізі окремих видів економічної діяльності (рис. 4).

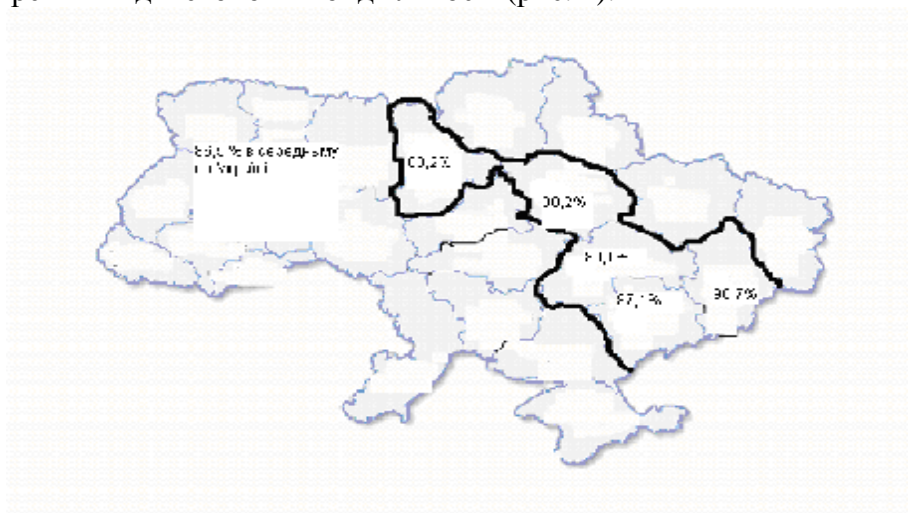

Рисунок 4 – Регіони, в яких в 2001-2003 частка ВДВ яка формувалася за рахунок високо прибуткових галузей, була вище за середню по Україні.

В усіх регіонах - лідерах без винятку, в 2001-- 2003 роках частка ВДВ яка формувалася за рахунок високо прибуткових галузей, була вище за середню по Україні. Ці високо прибуткових галузі (промисловість, транспорт і зв'язок, фінансова діяльність, оптова й роздрібна торгівля) є галузями історичної спеціалізації регіонів.

Цей факт є підтвердженням того, що приватизація посилила історичну спеціалізацію регіонів, що стало в тому числі фактором регіональної асиметрії.

Аналіз регіональної асиметрії переконливо доводить наявність таких тенденцій:

- виникнення розходжень між регіонами - лідерами, (Донецькою, Запорізькою, Дніпропетровською, Полтавською областями, і м. Києвом) та рештою областей України;

- зближенням між регіонами в межах коридору регіонів - лідерів, зумовленого фактично однаковою історичною спеціалізацією регіонів посиленою приватизацією;

- випереджаючого зростання економічного значення столиці України, яке не має адміністративного характеру, а зумовлене світовими тенденціями акумуляції ділової активності у головних мегаполісах.

- концентрацію економічного потенціалу країни в окремих регіонах, що істотно впливає на рівень і динаміку розвитку країни, її економічну безпеку.

Гармонійний розвиток України як суверенної держави, неможливий без ефективного та стабільного розвитку кожного її регіону. На шляху розбудови повноцінної господарської системи регіонів стоять інституційні, соціально-економічні

перешкоди, подолання яких є нагальною вимогою часу. Відсутність активної, виваженої державної регіональної політики за попередні 16 років призвела до посилення відцентрових та дезінтеграційних тенденцій на регіональному рівні, послаблення міжрегіональних економічних зв'язків та порушення ефективної взаємодії за вертикаллю "центр - регіони", диференціації регіонів за рівнем конкурентоспроможності та якості життя людей.

Подальше роздержавлення пов'язане з тим, що до процесу приватизації залучаються:

- все менш привабливі об'єкти;
- фінансово нестійкі підприємства.

Подолання негативних дезінтеграційних тенденцій можливе лише за допомогою ретельно зваженої, консолідованої і консолідуючої політики держави. Загалом, внутрішня інтеграційна політика держави повинна базуватися на наступних пріоритетах:

- упорядкування правових основ економічних і політичних відносин "центр - регіони";
- усунення основних суперечностей у міжбюджетних відносинах;
- збереження економічного контролю держави над стратегічними і галузеутворюючими об'єктами і природними ресурсами;
- диференційована цільова підтримка підприємств, особливо містоутворюючих, у депресивних регіонах;
- забезпечення повноцінного функціонування міжрегіональної транспортної, енергетичної та телекомунікаційної систем;
- формування сучасних інструментів заохочення розвитку депресивних територій;
- забезпечення зовнішньоекономічної безпеки регіонів і держави, підтримання раціонального співвідношення експортоорієнтованого та імпортозамінного виробництва.

Застосування вищенаведених пріоритетів дозволить перейти від пріоритету фіскальних завдань приватизації до запровадження системи залучення інвестицій на підприємства з метою забезпечення їх довгострокового розвитку та конкурентоспроможності.

Висновки. Приватизація суттєво вплинула на розвиток регіонів, які отримали значний імпульс в наслідок дії факторів, що залежали від умов регіонального рівня. В усьому цьому є як позитивні, так і негативні риси.

Приватизація посилила історичну спеціалізацію регіонів, що привело до поглиблення економічної дезінтегрованості, міжрегіональних диспропорцій, та асиметричного розвитку регіонів

Концентрація економічного потенціалу країни в окремих регіонах, істотно вплинула на рівень і динаміку розвитку країни, її економічну безпеку.

З метою зменшення економічної асиметрії розвитку регіонів, запропоновано корегувати засади державної економічної політики у сфері приватизації на рівні регіонів, до рівня, що дозволить забезпечити гармонійний соціально – економічний розвиток території, який відповідатиме цілям нашої країни.

Список літератури

- 1 Амоша О., Новикова О. Проблеми та шляхи соціальної орієнтації економіки України // Журнал європейської економіки. – Том 4 (№ 2), червень 2005.– С.173–184.

- 2 Гальчинський А. Складним шляхом реформ: деякі підсумки і перспективи.//Економіка України. – 1999. - № 6. - с.5-9.
- 3 Данилишин Б.М., Чернюк Л.Г., Фащевський М.І. Соціально-економічні проблеми розвитку регіонів: методологія і практика. – Черкаси: ЧДТУ, 2006.-315 с.
- 4 Долішній М.І. Регіональна політика на рубежі ХХ – ХХІ століть: нові пріоритети.- К.: Наукова думка, 2006.- 512 с.
- 5 Пасхавер О. Перспективи приватного підприємництва в Україні: приватизація і зростання нового капіталу.//Економіка України. – 2000. - №4. – С.31-39.
- 6 Статичний щорічник України за 2005 рік. Київ. 2006р. Консультант 576 с.
- 7 Статистичний збірник „Регіони України 2005”, частина І. Київ, 2005. 511 с.
- 8 Статистичний збірник „Регіони України 2005”, частина ІІ. Київ, 2005. 811 с.

Статья посвящена исследованию влияния приватизации на региональную экономику, разработке методических основ корректировке экономической политики государства в сфере приватизации на уровне регионов.

The article is devoted research of influence of privatization on a regional economy, to development of methodical principles of корегування of public economic policy in the field of privatization at the level of regions.

УДК 657

Т.В. Дапринда, магістр, І.П. Олійник, магістр, С.А. Жанталай, магістр
Кіровоградський національний технічний університет

Інформаційне забезпечення фінансового оздоровлення сільськогосподарського підприємства в системі бухгалтерського обліку

В статті розглядаються проблеми обліку формування та розподілу фінансових результатів сільськогосподарських підприємств вирішення яких спрямовано на фінансове оздоровлення. Питання розкриті на прикладі типового для Кіровоградської області сільськогосподарського підприємства.
сільськогосподарські підприємства, фінансове оздоровлення, фінансовий результат, організація обліку формування та розподілу фінансових результатів

В сільськогосподарських підприємствах спостерігаються кризові явища, що в першу чергу стосується кризи прибутковості. Серед заходів фінансового оздоровлення основним є спрямування менеджменту підприємств на підвищення фінансових результатів та формування стабільної мотивації інвесторів до розвитку бізнесу. Проблема якості і достовірності облікової інформації, як на рівні внутрішнього менеджменту, так і на рівні зовнішніх користувачів постає з особливою гостротою за сучасних умов ведення бухгалтерського обліку. В процесі реформування облікової системи крім реалізації загальних принципів організації бухгалтерського обліку регламентованих П(С)БО не менш важливим є урахування галузевих особливостей підприємств, що зокрема стосується сільськогосподарського виробництва. Певною мірою ця проблема вирішується запровадженням П(С)БО 30 «Біологічні активи», проте цей стандарт регламентує лише підходи до оцінки біологічних активів за справедливою вартістю.